

Handläggare: Kristofer Wallin
Telefon: 08-508 33 621

Till
Utbildningsnämnden
2009-08-20

Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122).

Svar till kommunstyrelsen på remiss dnr 1304/2009

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande:

1. Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen dnr 1304/2009.
2. Omedelbar justering.

Thomas Persson
Direktör

Per Thorslund
Avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har remitterat promemorian ”Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet” (SOU 2008:122) till Stockholms stad (Sammanfattning redovisas i bilaga 1).

Kommunstyrelsen har anmodat Utbildningsnämnden att inkomma med ett remissvar senast den 20 augusti 2009. Föreliggande tjänsteutlåtande redovisar remissens innehåll och förvaltningens synpunkter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på avdelningen för enskilt driven och fristående verksamhet i samråd med grundskoleavdelningen och kvalitets- och ekonomiavdelningen.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har av Kommunstyrelsen anmodats att inkomma med ett remissvar på ”Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet” (SOU 2008:122) till Stockholms stad.

Regeringen beslutade den 22 mars 2007 att se över hur lagstiftningen kan ändras så att offentliga och fristående skolor ska kunna bedriva sin verksamhet på lika villkor. Den tillsatta utredningen redovisade den 2 februari 2008 sina förslag om överklagande av kommuners beslut om bidrag till fristående skolor m.m. i delbetänkandet Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8).

Parallellt med detta ärende har ett förslag på ny skollag lämnats ut på remiss från Utbildningsdepartementet (Ds 2009:25). Förvaltningen kommer att återkomma i septembernämnden med ett förslag på remissvar när det gäller förslaget till ny skollag.

”Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet” är slutbetänkandet av den utredning regeringens beslutade om den 22 mars 2007 och det innehåller utredningens överväganden och förslag i de återstående delarna av uppdraget. Utredningen har lämnat förslag på följande frågeställningar:

1. Är det möjligt för en kommun att vara ägare eller ha motsvarande inflytande i en fristående skola? Om så är fallet ska utredningen lämna förslag om en reglering av detta.
2. Vilka möjligheter och behov finns av att fristående gymnasieskolor får rätt att lägga ut viss undervisning på entreprenad?
3. Kan kravet på att en fristående grundskola ska ha minst 20 elever slopas?
4. Hur ska ansöknings- och tillståndsförfarande hos Statens Skolinspektion utformas på ett mer transparent och rättssäkert sätt.
5. I departementsskrivelsen Barnomsorgsavgift och allmän förskola även för treåringar (Ds 2008:56) har lämnats förslag om införande av förskoleverksamhet av annat slag än förskola och skolbarnsomsorg. Verksamheten benämns pedagogisk omsorg. Utredningen har fått i uppdrag att lämna förslag om en författningsreglering av hur storleken på kommunernas bidrag för pedagogisk omsorg ska beräknas. Förslaget ska

också innehålla en möjlighet för huvudmannen för den enskilda verksamheten att överklaga kommunens beslut genom förvaltningsbesvär.

Förvaltningens synpunkter

Slutbetänkandet ”Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet” berör bestämmelser som i vissa fall redan har behandlats och beslutats av riksdagen och där nya bestämmelser i skollagen redan har införts från och med den 1 juli 2009. Detta gäller främst förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Slutbetänkandet föreslår dessutom förändringar i skollagens bestämmelser som inte harmonierar med de förslag som anges i det förslag till ny skollag som lämnats ut på remiss.

Förvaltningen lämnar därför synpunkter på de principiella förslagen i det aktuella betänkandet. Synpunkterna lämnas utifrån de ovan numrerade frågeställningarna.

I. Kommun som ”ägare” av fristående skola.

Det finns olika exempel på kommunala ”fristående” skolor. I utredningen nämns exempel på skolor som bedrivs av bolag som ägs av kommun eller landsting.

Förvaltningen kan inte se något hinder till att ett kommunalt bolag innehar godkännande eftersom det inte har någon rättslig betydelse för ett godkännande vem som äger ett bolag. Förvaltningen tar däremot inte ställning till om det är lämpligt att kommunala bolag innehar godkännande för att bedriva skola.

I förslaget till den nya skollagen (Ds 2009:25), som nu är på remiss, anges definitioner av centrala begrepp (sid. 256). Förvaltningen anser att dessa definitioner innebär viktiga förtydliganden. Bland annat anges att *Enskild* är bolag samt förening, stiftelse, registrerat trossamfund eller enskild individ och att *Fristående skola* är en skolenhet vid vilken enskild bedriver utbildning inom skolväsendet för barn och ungdomar i form av förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola eller gymnasiesärskola.

Förvaltningen instämmer i förslaget att göra det möjligt för kommuner att vara delaktiga i fristående skolor för att höja utbildningskvalitet och skapa utbildningar som annars inte skulle ha kunnat erbjudas elever. Det ska finnas möjlighet till både samverkan mellan kommun och fristående skolor men också reglerad möjlighet till kommunalt ägande i fristående skolor.

2. Fristående gymnasieskolor på entreprenad

Förvaltningen stödjer förslaget att lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden i skolan ska gälla även för verksamhet som sker vid en fristående skola som anordnar utbildning som motsvarar gymnasieskolan.

3. Kan kravet på att en fristående grundskola ska ha minst 20 elever slopas?

Förvaltningen anser att krav på minst 20 elever kvarstår men med tillägget ”om det inte finns särskilda skäl”.

4. Transparent och rättssäkert ansöknings- och tillståndsförfarande.

Förvaltningen stödjer utredningens förslag att tidpunkten för en huvudmans ansökan ska tidigareläggas till den 1 februari året innan skolan ska starta.

Förvaltningen anser att huvudmännen som ansöker om godkännande bör ange geografisk placering av den fristående skolan. Placeringen av den sökande fristående skolan har betydelse för att kunna tydliggöra eventuella långtgående negativa konsekvenser för det kommunala skolväsendet.

Ett tidigareläggande av tidpunkten för när en ansökan ska lämnas in ligger i linje med stadens behov av att tidigare än idag få information när en fristående skola avser att starta i ett visst geografiskt område. Detta underlättar planeringen för de närliggande kommunala skolorna så att kommunerna kan uppfylla kravet om att kunna erbjuda alla skolpliktiga barn en skola i närområdet.

Utredningen har försökt att tydliggöra rollfördelningen mellan skolinspektionen och den eller de kommuner som berörs av en fristående skolas ansökan. För att skapa klarare förutsättningar för Skolinspektionens prövning av följderna av en fristående skolas etablering föreslår utredningen ett tillägg som innebär att prövningen ska avse om den sökta verksamheten innebär påtagligt negativa följder på lång sikt för eleverna eller skolväsendet i övrigt. Därigenom råder ingen tvekan om att prövningen ska ske både ur ett elevperspektiv och med hänsyn till effekterna för kommunen.

Förvaltningen anser att kommunerna i sina remissvar över ansökningar om fristående skolor borde få lämna även annan information än vad som föreslås i utredningen. Kommunerna har ofta lokalkännedom och även kännedom om enskilda huvudmän som kan ha betydelse för Skolinspektionens bedömning och beslut.

5. Bidrag till pedagogisk omsorg.

Förvaltningen delar utredningens förslag om att lika villkor ska gälla oavsett driftsform. Bidrag till pedagogisk omsorg ska därför vara likvärdig oavsett huvudmannaskap.

Förvaltningen anser att det är viktigt även framgent att bidraget fortfarande är möjligt att schablonisera. Förvaltningen ser en risk om bidrag i högre grad än tidigare kan vara individuellt prövade liksom att bidrag till en huvudman ska kunna vara överklagningsbart.

Möjligheten att överklaga de politiska besluten om bidragssystem och bidragsnivåer finns redan idag.

Bilaga

Sammanfattning SOU 2008:122